

Oljepriset och den globala konjunkturuppgången

Oljepriserna har skjutit i höjden under våren. Till bilden hör en oväntat stark efterfrågetillväxt i t.ex. USA och Kina. Bakom det höga oljepriset ligger också en oro för fortsatta terrorattacker, som de i Saudiarabien och Irak, och politiska oroligheter, som i Nigeria och Venezuela, vilket kan medföra störningar till oljeutbudet.

I prognosen antas att effekterna av terror och politisk oro avtar och att oljepriset gradvis faller tillbaka till 28 dollar per fat i slutet av 2006. Men det kan inte uteslutas att nya terroråd och sabotage kan leda till att oljepriset förblir högt under en längre tid. Ett terrorattentat, riktat mot oljeanläggningar i Saudiarabien skulle sannolikt få störst effekt. Landet står ensamt för ca 10 procent av det totala oljeutbudet och enligt många bedömare är Saudiarabien också den enda producent som snabbt kan öka sin produktion vid behov.

För att kvantifiera effekterna av ett högre oljepris än vad som prognostiseras av Konjunkturinstitutet har simuleringar utförts i NIGEM.²

Två sidoscenarier har undersökts. I det ena scenariot antas att osäkerheten fortsätter och att oljepriset blir kvar på ca 40 dollar per fat i stället för att gradvis falla tillbaka från och med det tredje kvartalet i år.

I det andra scenariot antas att en händelse inträffar under det tredje kvartalet i år som allvarligt påverkar det framtida oljeutbudet. En sådan händelse riskerar att driva upp oljepriset en bra bit över dagens nivåer. Det är inte möjligt att ange en exakt siffra, men under konflikten i Irak 1990–1991 var marknadsaktörernas bedömning att oljepriset riskerade att uppgå till ca 60 dollar per fat, vilket kan tjäna som ett riktmärke.³ I tabellerna nedan visas effekterna av de två simuleringarna på BNP och KPI i USA, euroområdet och OECD.

² NIGEM står för National Institute Global Econometric Model. Modellen utarbetas av NIESR, dvs. National Institute of Economic and Social Research i London.

³ Se Melick William R och Charles P Thomas "Using Options Prices to Infer PDF's for Asset Prices: An Application to Oil Prices During the Gulf Crisis" Board of Governors of the Federal Reserve System, International Finance Discussion Papers No. 541, February 1996.

Tabell 3 Effekter av ett varaktigt oljepris på 40 dollar per fat

Procent respektive procentenheter, avvikelser från Konjunkturinstitutets prognos

	2004 ¹	2005	2006
BNP²			
USA	-0,1	-0,4	-0,5
Euroområdet	-0,1	-0,3	-0,3
OECD	-0,1	-0,3	-0,4
Inflation			
USA	0,0	0,2	0,4
Euroområdet	0,0	0,1	0,1
OECD	0,1	0,3	0,5

¹ Effekterna på BNP och inflation för 2004 avser enbart det andra halvåret. Den stora effekten på inflationen för OECD kommer från Japan och s.k. höginflationsländer.

² BNP-effekten avser avvikelser från ursprungsnivån i procent. Källor: National institute of economic and social research och Konjunkturinstitutet.

I tabell 3 redovisas simuleringsresultaten under antagandet att oljepriset förblir 40 dollar per fat under en längre tid framöver. Som framgår av tabellen är effekterna ganska stora, men de hotar inte den globala konjunkturuppgången. Däremot försernas konjunkturuppgången något och produktionsgapen i USA och euroområdet sluts något långsammare. BNP nivån i OECD blir ca 0,4 procent lägre både 2005 och 2006.

Tabell 4 Effekter av ett varaktigt oljepris på 60 dollar per fat

Procent respektive procentenheter, avvikelser från Konjunkturinstitutets prognos

	2004 ¹	2005	2006
BNP²			
USA	-0,2	-0,9	-1,1
Euroområdet	-0,2	-0,7	-0,8
OECD	-0,2	-0,8	-1,0
Inflation			
USA	0,3	1,0	1,3
Euroområdet	0,4	0,3	0,2
OECD	0,5	1,2	1,5

¹ Effekterna på BNP och inflation för 2004 avser enbart det andra halvåret. Den stora effekten på inflationen för OECD kommer från Japan och s.k. höginflationsländer

² BNP-effekten avser avvikelser från ursprungsnivån i procent. Källor: National institute of economic and social research och Konjunkturinstitutet.

I tabell 4 visas implikationerna av ett varaktigt oljepris på 60 dollar per fat. I detta fall finns en risk att den globala konjunkturåterhämtningen bryts. Det

18 Internationell konjunkturutveckling

höga oljepriset inverkar hämmande på BNP och inom OECD-området blir BNP-nivån ca 0,8 respektive 1,0 procent lägre 2005 och 2006. En mer aktiv ekonomisk politik än vad som antagits i simuleringarna kan visserligen mildra och fördröja effekterna något men inte hindra att huvuddelen av effekterna slår igenom.